

no *rexonda* (f° 117v2, n. 122): és un malentès perquè el ms. bàsic P porta *ples no resona*, i l'original de Voragine (p. 332) «*plenum est, non resonat*». Però malentès que no s'hauria produït si *rexondar* 'desvetllar' no hagués estat un mot molt viu en el llenguatge d'aquest rossellonès. — 4 «Ab tant *se resida* Jaufrés / e es-se levat en sezens ---» (Jaufré, Appel, Chr., 3.210); «e adonc Jhesús adormia / e van-lo *dessidar* cochós / dizén ---», *Breviari d'Amor*, 22229; i d'altres en Stichel, *Beiträge*, 32. PDFP *reissidar* «réveiller, se re-, se réveiller», *dessidar* «éveiller». És oportú remetre al clàssic estudi de Jud en *RLiR* sobre els mots romànics per a 'despertar'. — 5 «Iré de porta en porta / veure si l'encontrí: / a la primera porta / yo la vaig trobí / --- quan són a l'altra banda / lo riu se torna a juntí», en el Romanç de la Filla del Carmesí (MilàF, 205B₁); «al dissapte feren tractes / y al diumenge l'esposí», 329C; «la sepultura tanquí / --- / hont la varen enterrí», 227B i C. I no és solament en infinitiu; i ni tampoc en verbs: «en veu vení 'l capítí» = *capità*, en la cançó de Capitello, ib., 225. I en una d'elles apareix un dels primers testimonis de *deixondir*: «l'encontro dormida --- / li dono quinze besets - als quatorze 's *deixondia*», 219I, ara bé en la versió H de la mateixa cançó tenim rimant *encontriva* per *encontrava*. Això acabà per ser un vici de joglar de cantonada, però degué néixer de la vella i amanerada tradició d'occitanitzar i afrancesar la llengua de la poesia, posant-hi no sols *amar* per *amar* i *peire*, *meire*, per *pare*, *mare*, sinó també *arjant*, o *boy* per 'bosc', *xivall* per 'cavall'. I com que en el francès dels fabliaux escrivien *laissie* per *laissie* 'fr. mod. *laissée*', o *marchie* per 'marchée' també en la versió D de la *Filla del Carmesí*, apareix ja «*Rey moro se dexondí*» (v. 19) i a la versió C «lo rey moro se l'escolta, del balcó, que es *pas segí*», etc. És sabut que el vici en la poesia medieval era canviar *-ar* en *-er* (*EntreDL* I, 93-94), i per tant aquest fou una espècie de corollari més tardà d'allò. — 6 S'aproxima més al possible el que vaig dir en *LleuresC*, 353, 213-4, 204n., on es pot trobar algun aclariment o dada complementària útil; altres indicis suggerits llavors, queden superats. Pots ser no s'ha d'abandonar la idea de relligar-hi d'una manera o altra el tarrag. *enxunxit* 'ensopit'. I amb aquest podríem enllaçar algunes formes del Nord. *Reixinxolar-se* 'eixorivir-se' a la Garrotxa (*AlcM*), *reixinxolar* 'desvetllar' («vetllar, apilotant la taula --- y l'urinal darera 'l batent, perquè al rodolar-se el *reixinxolés*» en el mateix narrador vallespirenc Sant Salvador que usava *reixondar*; junt amb *reixinxolat* a Palafrugell, i *reixiuxir* 'reixinxolar' en el blanenc Roig i Raventós. Sembla que *enxunxit* i *reixiuxit-reixinxolat* formen una parella antònima comparable als antònims *reixondat* ~ *ensonillat*, si bé amb influència d'algun mot en *-xir*. Cal verificar si un hapax *eixundir* de l'ed. Miquel de la traducció de la *Fiameta* és realment 'despertar'.

Deixugar, V. *eixugar* (SUC) *Deixuplines*, *deixupliant*, *deixuplinar*, V. *deixeble* *Dejecció*, *dejectadura*, *dejectament*, *dejectar*, *dejectat*, *dejecte*, *dejector*, V. *gitar* *Dejorn*, V. *jorn*

DEJÚ, del ll. JEJŪNUS id., per dissimilació de *je-ju* en *de-ju*. □ 1.ª doc.: S. XIII: tant *dejú* com *dejunar*, Lull, etc.; *dejunar* i *dejuni*, ja en les *Homilies*.

«Devem puxular N. S., ab pregs e ab oracions e ab *dejunis* e ab oficis e ab almoines ---», f° 4v6, «gardar-nos devem --- d'ergul e de supèrbia, e que *dejunem* la senta qüarentena ab almoines, ab ---», 7r2; «lo canonge --- encontrà un home qui donava a un pobre un diner per ço que Déus l'agués escusat de un jorn que havia trenchat de la quaresma --- se disputaren longament, si aquell diner l'escusava o no del *dejuni*», Lull (*Blanq.*, NCL. II, 98.7); «si bona cosa és *dejunar*, no és leguda cosa menjar tant en una hora lo jorn, con en dues; cor, si-u era, no sseria gran virtut en *dejuni*», id. (id. I, 159.22ss.); «*dejunen* per espasi d'un mes en l'ayn», *VidesR*, 263v1 (trad. *jejunant*, 830).

De *dejú*, forma nominal, hi ha testimonis en Lull i en el S. XIII, no sols en la construcció pròpiament adjectiva (veg. els que citen *DAG* i *AlcM* del *Marsili* i de l'*Arbre de Sciència*) sinó també de la construcció adverbial: «per massa menjar fa hom indigestió --- e en *dejú* trebaya home», *DoctrPu.*, 60.5; més de *dejuni* en Jaume I, i de *dejunar* en Eiximenis, Lull i JoMartorell, en *DBal.* (amb grafia *degunar*, *deguni*, altres dels Ss. XIV-XV, *AlcM*). La pronúncia *dəʒunà*, *dəʒú* (resp. *değ.*, etc.) és la usual i literària pertot; a les Illes, *dizunà*, etc. té molta extensió popular, sense excloure'n Eivissa («*dijuni*: ayuno, vigília», PzCabr.).

A l'Alt Aragó la forma dissimilada en *d-* havia penetrat molt més enllà dels parlars de transició (Benasc *deçúno*: «són len onse i encara estigo *deçhuno*» i també «indica que no se conoce o no se comprende lo que se habla», Ferraz, 48), veg. DCEC 1a344.21-5; *dejunar* i *dejunio* en el *Vidal Mayor* (1.34.9, 10, 1.11.2), si bé avui ja diuen *ayunar* a la Vall de Gistau. *Dejun*, *dejunar*, són també les formes que en oc. es troben ja des de l'Edat Mj., i it. *digiuno*, *digiunare*; en gascó la posició en hiatus (deguda a la pèrdua de la -N), ajudant-hi la major freqüència dels mots en -ON' (-ONARE) que dels en -UN' (-UNARE), va originar la forma aran. *dezuà*, gc. *dejoà* (Palay, *Dict.*), bearn. *deyouà* (Palay, *Lou Franchiman*, gloss.). Sembla que també hi hagué formes en *d-* en mossàrab (*Al-And.* XVIII, 143-4). En castellà i en francès s'eliminà per via fonètica una de les dues J llatines: *ayunar*, *jeñner*; això féu que el francès formés, amb el prefix privatiu, *de(s)jeuner* per 'trencar el dejuni', 'esmorzar', forma que reprovablement imiten avui alguns a la Catalunya francesa.¹

DERIV.: *Dejunar* [*Hom.*, supra], ll. JEJUNARE; *dejunable*; *dejunador*; *dejunament*. *Dejuni* [*Hom.*, supra], forma mig-sàvia presa del ll. JEJUNIVM. Com a terme anatòmic el duplicat rigorosament culte *jejúnum*. *Desdejunar-se* [«jenticulum sumere», 1803,